

EKL:n Pohjois-Karjalan piiri ry

Syysretki 29.08.-02.09.2021

Ykkösmatkojen retki suuntautui läntiseen Suomeen. Varkaus, Rauma, Naantalın Kylpylä, Presidentin Kultaranta, Hankoniemi, Tytyrin kaivosmuseo, Helsingin Suomenlinna, Haikonkartanon kylpylä, Porvoon esittely, Kotkan merimuseo ja Haminaan tutustuminen. Retken saimme viettää erittäin kauniissa syyskesän aurinkoisessa säässä. Mukana oli 36 innokasta koronaa pelkäämätöntä matkajaa. Kuulimme monia mielenkiintoisia luentoja kohteiden menneisyydestä ja tämän päivän olotilasta. Matkan kokonaispalaute oli positiivinen.

29.08. sunnuntai

Ykkösmatkojen bussiin pääjoukko istui Lieksan linja-autoasemalta. Matkalla otimme vielä muutaman retkeläisen Kiteeltä. Lähes täydellä bussilla ajoimme Puhoksen kautta Savonlinnaan, jonka tuulisella torilla pidimme kahvitauon.

Savonlinnasta matka jatkui Rantasalmen kautta Varkaudessa olevaan Mekaanisen Musiikin Museoon. Museo oli suuressa rakennuksessa kahdessa kerroksessa. Alakerran näyttelyyn johdatteli viheltävä junanpilli. Täällä oli mekaanisen musiikin alkuhämäristä tarjolla kaikenlaista. 100 vuotias äänilevy soitti ihan hyvää musiikkia vieläkin, vaikkakin opas sanoi: ”Tämä on kamalaa ja kamalaa se oli ennenkin!” Kierros jatkui lupsakkaa huulta heittäen. Näytillä oli levyllä ajeleva pakettiauto, joka soitti musaa: ”Dallapee ja keikkabussi”, valisti oppaamme. Oli soiva vessapaperiteline, visertäviä häkkilintuja – ihan miniatyyri kokoisiakin. Reikäkortilla pelaavia pianoja, kolmea levyä yhtäaikaan soittavia gramofoneja. Opas sanoi: ”Levy-yhtiön märkäuni, pitää aina ostaa kolme levyä kerralla.” Jukeboxia, ym,ym.

Yläkerrassa oli uudempaa materiaalia, mutta myös vanhaa kamaa. Täällä oli mm. Mona Lisa, joka hymyili ja avasi silmiään sähköpianon soiton tahdissa. Oli katusoitaja pari, Voimisteleva ”eläkeläinen”. Sitten kaukosäätimellä toimivia laitteita pianoja sekä valtava Goljat, jonka takia museon kattoakin oltiin jouduttu korottamaan, kun laitteen mitat olivat nelisen metriä korkeutta ja parisen metriä leveyttä syvyyttäkin taisi olla metrin verran.

Tässä oli museo, jossa ei aika käynyt pitkäksi. Laitteet soittivat hyvää musaa ja oppaat olivat hyvin selkeä sanaisia. Alakerran tyyppi oli aivan mahtava.

Museolta matkamme jatkui Jyväskylään.

30.08. maanantai

Starttasimme Jyväskylästä 9-tielle ja kohti Tamperetta. Matkan kahvitauko sijoittui ABC:lle vähän ennen Tamperetta, jonka jälkeen jatkoimme läpi Huittisten Raumalle. Bussimme parkkeerasi Pyhän Ristin kirkon kiviainan vierelle. Kirkko 1400-luvulta oleva fransiskaanimunkkien luostarikirkko. Siinä penkeillä istuen saatiin pikakatsaus Rauman ja kirkon historiasta, ihailimme lasimaalauksia, alttaritaulua, ritarivaakunoita ja komeaa saarnastuolia.

Kirkon vieressä virtasi kaponen puro, jossa oppaan mukaan oli oma taimenkanta, joita kutuaikana näkyi ihan kojamon kokoisiin asti.

Oppaat kävelyttivät meitä vanhassa puu-Raumassa, joka on Unescon maailmanperintökohde. Näimme Suomen kapeimman ja lyhyimmän kujan ja ns. kalatorin pielessä olevassa puistossa 1300-luvulta olevan palaneen Pyhän Kolminaisuuden kirkon rauniot. Kirkon kiviä oltiin palon jälkeen otettu rakennusten kivijalkoihin, mutta oli niitä vielä melkoisesti kasassakin.

Rauman kierros päättyi kauppatorille Raatihuoneen (v.1776) vierelle,

Raumalta ajelimme Laitilan kautta Uuteenkaupunkiin, jossa meillä oli tutustumiskierros autotehtaan kupeessa olevaan automuseoon. Siinä oli vanhaa peltilehmää joka lähtöön. Saabille oltiin vielä

varattu ihan oma näyttely, jossa taisi olla kaikki auton mallit ja katosta roikkui vielä Saab safari lentsika.

Biiligojen jälkeen ajelimme Naantaliin, joka muodostui 1443 rakennetun birgittalasnunnaluostarin ympärille. 1700-luvulla löydettiin Luolajanjärven luota lähde, joka sai terveyslähteen arvon, josta Naantali vähitellen kehittyi kylpyläkaupungiksi.

Meille oltiin varattu huoneet juuri Span kylpylästä, jälleen 2-hengen huoneet puolihoitolla. Hotellin ympäristöön olivat valkopeskikihahnet tehneet invaasion, lintuja oli satoja hotellin takaisella kanaalilla.

31.08. tiistai

Kun oltiin luovutettu huoneet lähdimme kohti Pressan kesäasuntona toimivaa Kultarantaa. Saadessamme viimein luvan turvamiehiltä vilahdimme portista Kultarannan puiston alueelle. Oppaamme kertoi meille paikan historiasta ja puiston perustajasta – Corneliuksesta. Kaverin rintakuvan kohdalta saavuimme puiston kuvatuimpaan paikkaan, hienolle suihkulähteelle, joka oli puolipyöreän pylväshallin ympäröimä. Täällä oli patsas näyttely. Tämän perinteen oli aloittanut Tarja Halonen, kun hän täällä aikanaan kesiä työsuhde ”mökissään” vietti. Puistossa oli kukkaistutuksia joka lähtöön. Puiston länsi reunalla oli vielä valtavat kasvihuoneet kukkasia täynnä. Täältä ovat mm. linnanjuhlien komeat kukkalaiteet peräisin.

Matkamme jatkui ”Salen” kesäpaikalta Turun läpi Saloon, jossa oli kahvitauko. Tästä käännyimme etelään ja ajoimme läpi Perniön Tammisaareen, josta käännyimme kohti Salpausselän niemen kärjessä olevaan Hankoon.

Kaupunki on Hankoniemen kärjessä oleva nykyaikainen kylpyläkaupunki moni kilometrisine hiekkarantoineen. Talvisatama on yksi maan tärkeimmistä.

Ensin kävelimme rantaan vapaudenpatsaalle, josta matka jatkui vähän matkan päässä olevalle Amerikkaan lähteneiden siirtolaisten muistomerkillle. Tästä kuljimme rantamakasiineille, joiden takana oli perhospuisto, jossa oli muutama vanha tykki ja yksi merimiina. Täältä pyöräilevän naisen patsaalle ja siitä takaisin matkailutoimistolle.

Hangan kahvitauko oli idyllisessä, mutta ahtaassa Cafe Stugassa. Onneksi Stugassa oli mahdollista nauttia kupposet ulkona. Näin meidänkin gööri mahtui hyvin mokkaa nauttimaan.

Hangosta poistuimme Salpausselkää pitkin Fiskarssiin, jossa teimme ohimarssin, ajoimme päätietä läpi. Fiskarsin jälkeen kurvasimme Lohjalle, jossa oli tarkoitus tutustua Tytyrin kaivosmuseoon.

Lohjaan on perustettu ensimmäinen rautakaivos jo 1542 ensimmäisenä Suomessa.

Meille jaettiin kaivosmuseon toimistossa keltaiset muovikypärät ja Koneen uudella hissillä meidät laskettiin tasolle 110. Kun astui hissistä näkyi ensimmäiseksi kiviseinälle heijastettu mammutin kuva. Tässä oli vitriineissä paljon nippelitietoa kaivoksen toiminnasta. Kuljimme oppaan perässä pitkälle tunnelille, jossa oli paljon mainareiden käyttämää tarpeistoa: hakkuja, otsalamppuja, akkuja, kärryjä sekä suuria työkoneita. Olipa joukossa jopa Ferrari, ei toki formula, vaan massiivinen maansiirtokone.

Täällä oli jonkun taitelijan performanssi yhdessä sivu onkalossa oli valoteos, jossa heijastettiin eläimien ja shamaanien kuvia onkalon seinälle musiikin säestämänä. Toinen valoteos johdatteli katselijan tunnelin katossa olleiden valokuitukaapeliin valaisemaa ”polkua” suurelle lukkia muistuttavalle mörkölle, joka örisi ja suhisi onkalon perällä olevassa matalassa kuopassa.

Koko kaivoskierros päättyi GrandenFinaaliin. Sata metrisen valtavan kaivosmontun syvyyksissä oli pimeydessä välähtäviä valokiiloja ja kajoja. Kokoajan taustalla soi Peer Gyntin Vourenpeikkojen musiikki. Aika järäsyttävä spekaakkeli.

Tytyristä ajoimme Helsinkiin, jossa meillä oli Vuorikadulla Hotelli Arthurissa puolihoito 2-hengen huoneissa.

01.09. keskiviikko

Meillä piti olla aamupäivällä Linnanmäellä käynti, mutta koronan takia se oli peruttu, niinpä meillä oli aamupäivän ohjelma vapaa. Suurin osa kävi Kaisaniemen kaupungin puutarhassa, joka oli aivan hotellimme välittömässä läheisyydessä. Pahaksi onneksi kasvihuoneet aukesivat vasta 12.00, joten jouduimme tyytymään vaan puutarhan ulkoiseen antiin erimaitten suuriin ja vanhoihin puihin. Puoliilta päivin bussi kuljetti meidät Helsingin kauppatorille, josta meillä oli vesibussikuljetus matkamme toiselle Unescon maailmanperintö kohteelle Suomenlinnaan. Vesibussi kuljetti meidät Pääsaaren ja Susisaaren väliseen kanaaliin, jossa oli puulaituri linnan museon edessä. Toinen porukka lähti pidemmälle taipaleelle ja toinen vähän helpommalle reitille. Suomenlinnaa alettiin rakentamaan 1748, linnakkeen piti olla päätukikohtana Suomen puolustuksessa.

Työt suunnitteli ja johti sotamarsalkka Augustin Ehrensfärd. Vuoden 1808 taisteluissa linnake antautui taistelutta.

Englantilais-ranskalaislaivasto pommitti linnaketta Krimin sodan aikana 1855 ja siitä lähtien on linnaketta usein kutsuttu Pohjolan Gibraltariksi. Linna kuuluu nykyisin Unescon maailmanperintö kohteeksi.

Lyhyempi reitti meni ensin Suomenlinnan telakalle, joka oli aikoinaan edistyksellisin kuivatelakka maailmassa. Tästä taapersimme Augustin haudalle, kaveri on ainoa, joka on haudattu linnoituksen alueelle. Tästä me jo palailimme museolle, jonka kahviossa useimmat tempaisivat mokaan huuleen. Vesibussi kuskasi meidät takaisin Kauppatorille ja ajelimme tämän päiväiseen yösiijaan – Haikon kartanoon ja kylpylään.

02.09. torstai

Haikon kartanosta oli lyhyt matka Porvooseen. Bussi pysähtyi vanhan puusillan kupeeseen Porvoon kala-aittojen lähelle. Meille oltiin varattu tunnin opastettu retki Porvooseen. Kävelimme muhkuraisia nupukivikatuja vanhojen puutalojen välissä. Taas saatiin historiaa oikein Porvoon mitalla. Retki päättyi Porvoon tuomiokirkolle (v.1414), joka oli kiinni. Jyrkkää alamäkeä laskeuduimme joelle ja puusillasta yli bussille.

Seuraava rastimme oli Kotkan Merikeskus Vellamo, jossa oli meneillään Ruotsinsalmen taistelun näyttely, esillä oli hylyn kappaleita, pienoismalleja, merimiesten tavaroita yms.. Itse varsinainen Vellamon näyttely piti sisällään veneitä, tulliveneen, vesitason ja pienoismalleja. Siellä oli mm. Toven vene millä muumimamma oli seilannut saarellaan, olympia voittajan purjevene ja paljon muuta. Meillä oli taas kaksi ammattinsa osaavaa opasta apunamme, kun tustuimme kohteisiin.

Sitten me painelimme Haminaan ja parkkeerasimme bussin Raatihuoneen vierelle. Siinä tarinaa iskien oppaamme johdatteli meidät Pyhälle Marialle omistetulle kirkolle. Keskiaikainen kivikirkko on Kymenlaakson vanhin rakennus.

Itse Hamina on perustettu 1653. Kaupunki tuhoutui isonvihan aikana ja rakennettiin uudelleen 1722. Hamina tunnetaan ennen kaikkea asemakaavaltaan kaikista muista Suomen kaupungeista poikkeavana ”ympyräkaupunkina”.

Kirkolta kävelimme linnoitukselle. Haminan linnoitus on yksi maailmalla harvoista ympyrälinnoituksista. Linnoituksen rakennustyöt aloitti Uudenkaupungin rauhan jälkeen 1700 luvun alussa ruotsalaiskenraali Axel von Löwen. Tähtien muotoisen linnoituksen ulos päin työntyvät kulmat muodostavat kuusi Suomen sen ajan linnoitettujen kaupunkien mukaan nimettyä bastionia: Helsingin, Haminan, Savonlinnan, Lappeenrannan, Hämeenlinnan ja Turun bastionit. Nykyisin linnoituksen keskusbastioni on Euroopan suurimmalla telttakatoksella katettu isojen tapahtumien areena.

Haminassa alkoi ripeksimään, joten teimme bussilla rengasmatkan kaupungilla. Jätimme oppaat Raatihuoneelle ja käänsimme bussimme keulan kohti Pohjois-Karjalaa. Särkisalmella ABC:lla kahvit. Kiteelle jäi muutama, Lieksaan useimmat .

Harri Terho kirjoitus

RK sekannut

Mekaanisen Musiikin Museo Varkaus

Kultarannan puisto

Kuva Suomenlinnasta

Kuvat Ritva Näätänen

Saab automuseo, Uudessakaupungissa